

SEJARAH PEKAN CINA 1821-1945

oleh

ISMAIL BIN MD. ISA

ARKIB

rb
fAC895
M22184

SEJARAH PERANG CHINA 1821 - 1945 :
ASAL USUL PERUBAHAN DAN PERKEMBANGAN
HINGGA ZAMAN PENDUDUKAN JEPUN.

OLEH
ISMAIL BIN MD ISA

610044

KAJIAN INI ADALAH UNTUK MEMENUHI SYARAT PENGARUSUSAN
SEJARAH (HSM 411: DOKUMEN-DOKUMEN DALAM SEJARAH
MALAYSIA) BAGI PENGIJAZAHAN SARJANA MUDA LASTERA
DALAM PUSAT PENGAJIAN ILMU KETARUSIAAN,
UNIVERSITI SAINS MALAYSIA.

SIDANG AKADEMIK 1988/89

Untuk.....

Ayah dan Ibu tersayang,

Isteri tercinta Mahyon Hassan

dan.....

Mohammad Izziddi dan adik.....

Penghargaan

Saya bersyukur ke hadaharat Allah SWT kerana taufik dan hidayahNya, tugas ini dapat disiapkan. Di sini saya mengambil kesempatan untuk mengucapkan ribuan terima kasih kepada Dr. Cheah Boon Keng yang telah memberikan bantuan, bimbingan serta tunjuk ajar dan menyelia tugas ini sehingga siap. Sumbangan dan segala tunjuk ajarnya sangat-sangat saya hargai dan saya yakin tanpa bantuan beliau sudah tentu saya gagal menghaqilkan tugas ini. Ucapan terima kasih juga saya tujukan kepada Encik Salehuddin, Pengarah Arkib cawangan Kedah yang telah memberikan segala kemudahan kepada saya untuk menggunakan segala bahan yang terdapat di sana. Saya juga ingin mengucapkan terima kasih kepada Encik Zahadi dari Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Kedah yang telah banyak membantu saya menyiapkan tugas ini.

Kepada mereka-mereka yang lain yang telah membantu saya tetapi namanya tidak tercatat di sini, saya juga mengucapkan ribuan terima kasih. Kerjasama tuan-tuan banyak membantu saya dan Tuhan sahajalah yang akan membalas budi tuan-tuan.

Prakata

Pekan Cina dipilih sebagai tajuk kajian ini kerana terdapat beberapa pekara yang menarik dan unik dalam sejarahnya. Setakat ini pekara-pekara itu belum pernah disentuh oleh mana-mana ahli sejarah. Pekan Cina terletak dalam satu kawasan yang terhad keluasannya dan kebanyakan penduduknya adalah terdiri dari orang-orang Cina. Ianya juga merupakan antara pertempatan awal orang-orang Cina di Kedah. Keunikan sejarah Pekan Cina kerana di sini tidak ada bijih timah yang sering dikaitkan dengan pertempatan orang-orang Cina. Apa yang ujud cumalah pertemuan dua batang sungai yang menyediakan peluang perniagaan kepada orang-orang Cina. Dari perniagaan tadi, ekonomi orang-orang Cina terus berkembang sehingga seluruh kawasan tersebut dan kawasan-kawasan sekitarnya kini dikuasai oleh orang-orang Cina.

Satu lagi keunikan yang menjadikan tema ini dipilih ialah suasana kehidupan orang Cina di Pekan Cina pada zaman pendudukan Jepun. Rata-rata ahli sejarah nampaknya merumuskan yang zaman Jepun merupakan satu tempoh yang penuh dengan penderitaan bagi orang-orang Cina. Keadaan sebaliknya telah berlaku di Pekan China dan orang-orang Cina yang tinggal di sana. Mereka dapat meneruskan hidup seperti biasa dan tidak mengalami penderitaan. Malah ada juga dari kalangan orang-orang Cina yang berkerjasama dengan Jepun.

Keunikan ini menjadi tema penting untuk saya ketengahkan. Saya sedar, terdapat beberapa kekurangan pada kajian ini dan diharapkan akan lahir kajian-kajian lain yang lebih lengkap pada masa akan datang.

Pengarang.

Isi Kandungan

Muka surat

1. Penghargaan	i
2. Prakata	ii
3. Pengenalan	1
4. Bab 2	3
5. Bab 3	11
6. Bab 4	18
7. Bab 5	24
8. Bab 6	28
9. Kesimpulan	32
10. Nota kaki	33
11. Rujukan	36
12. Lampiran	38.

Pengenalan

Peranan Alor Setar sebagai ibu negeri dan pusat pentadbiran bagi negeri Kedah bukanlah merupakan satu peristiwa baru. Peranan ini wujud sejak zaman awal Kesultanan Melayu Kedah dan menjadi lebih penting pada abad yang ke-lapan belas iaitu setelah Alor Setar diwujudkan secara rasmi sebagai ibu negeri. Sebenarnya Alor Setar mempunyai beberapa keistimewaan dan menampilkan sedikit persamaan dengan bandar Kuala Lumpur. Seperti Kuala Lumpur, Alor Setar juga berada di pertemuan dua batang sungai iaitu Sungai Kedah dan Sungai Anak Bukit. Ianya dinamakan sebagai Alor Setar kerana di tebing muara kedua-dua sungai tadi, terdapat sebatang pokok yang dikenali dengan nama 'Setar'. Memandangkan pertemuan dua sungai tadi dalam muaranya, maka tempat itu dikenali dengan nama Alor Setar kerana istilah 'Alor' dalam loghat Kedah bermaksud satu kawasan air bertakung yang dalam. Keadaan yang membedakan antara Alor Setar dengan Kuala Lumpur ialah Alor Setar tidak terletak di kawasan perlombongan bijih timah. Jadi ia tidak begitu menarik minat Inggeris untuk melabur di sana. Dengan itu, darjah perkembangan Alor Setar tidaklah sepesat ataupun semaju Kuala Lumpur.

Walaupun tanpa bijih timah, Alor Setar tetap juga membangun dan menarik perhatian orang Cina untuk berhijrah dan menetap di sana. Ini terjadi kerana Alor Setar telah menyediakan peluang ekonomi yang lain kepada orang-orang Cina iaitu bidang perniagaan yang turut mendatangkan hasil yang lumayan. Penghijrahan dan pertempatan orang-orang Cina di Alor Setar, telah mengwujudkan sebuah pekan yang dikenali dengan nama

'Pekan Cina'. Ianya terletak betul-betul di persisiran sungai, iaitu dipertemuan Sungai Kedah dengan Sungai Anak Bukit. Luas kawasan Pekan Cina lebih kurang satu kilometer persegi iaitu bermula dari Masjid Negeri hinggalah ke Tanjong Chali. Kawasan pertempatan orang-orang Cina ini selain daripada dikenali sebagai Pekan China, turut juga dikenali sebagai Lorong Penjara dan Tang Gen Chia. Nama Lorong Penjara timbul kerana di kawasan ini pernah terdapat penjara bagi negeri Kedah sebelum ianya dipindah ke jalan Sultanah iaitu di tapak sekarang.

Population of Kedah by selected race/ethnicity and selected district - 1971

	Kota Bharu	Alor Setar	Meroh	Padang Terap	Tanjong Chali
Malay/Arab	21,561	21,542	6,716	1,179	1,179
Chinese	2,241	6,734	4,351	1,179	1,179
Indians	242	1,072	1,072	1,179	1,179

Source: Statistical Department, Malayan 1971